

Usługi oparte na współpracy – udostępnianie danych badawczych w projekcie MOST DANYCH

dr Anna Wątek

Dyrektor Biblioteki Politechniki Gdańskiej

Koordynator merytoryczny projektu MOST DANYCH

IV Pomorska Konferencja Open Science, Gdańsk, 14.04.2021 r.

Dyrektywa UE o udostępnianiu danych

4 kwietnia 2019 r. Parlament Europejski przyjął dyrektywę o otwartych danych i ponownym wykorzystywaniu informacji sektora publicznego. Państwa członkowskie UE mają od tego czasu dwa lata na dostosowanie swojego prawa do nowych wymogów. Oznacza to m.in. konieczność wprowadzenia regulacji dotyczących udostępniania danych badawczych przez instytucje naukowe już w 2021 r.

UNIA EUROPEJSKA

PARLAMENT EUROPEJSKI

RADA

Bruksela, 16 maja 2019 r.
(OR. en)

2018/0111 (COD)

PE-CONS 28/19

TELECOM 58
PI 29
RECH 84
MI 128
COMPET 116
DATAPROTECT 34
CYBER 38
CODEC 336**AKTY USTAWODAWCZE I INNE INSTRUMENTY**

Dotyczy: DYREKTYWA PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO I RADY w sprawie otwartych danych i ponownego wykorzystywania informacji sektora publicznego (wersja przekształcona)

- (27) Ilość generowanych danych badawczych rośnie w gwałtownym tempie, a możliwości ich ponownego wykorzystywania wykraczają poza środowisko naukowe. Aby umożliwić sprostanie rosnącym wyzwaniom społecznym w wydajny i całościowy sposób, niezwykle ważną i pilną kwestią jest zapewnienie dostępu do danych pochodzących z różnych źródeł, jak również sektorów i dyscyplin, oraz możliwości syntezy i ponownego wykorzystywania tych danych. Dane badawcze obejmują dane statystyczne, wyniki eksperymentów, pomiarów, obserwacji prowadzonych w terenie, wyniki ankiet, nagrania wywiadów i zdjęcia. Obejmują one także metadane, specyfikacje i inne obiekty cyfrowe. Dane badawcze różnią się od artykułów naukowych relacjonujących i komentujących ustalenia wynikające z badań naukowych będących ich źródłem. Przez wiele lat otwarta dostępność i możliwość ponownego wykorzystywania wyników danych z badań naukowych finansowanych ze środków publicznych były przedmiotem konkretnych inicjatyw politycznych. Otwarty dostęp rozumiany jest jako praktyka zapewniania użytkownikom końcowym przez internet bezpłatnego dostępu do wyników badań, bez ograniczeń w zakresie korzystania i ponownego wykorzystywania, wykraczającego poza ewentualny wymóg podania autora. Polityka otwartego dostępu ma w szczególności na celu zapewnienie naukowcom i ogółowi społeczeństwa dostępu do danych badawczych na jak najwcześniejszym etapie procesu rozpowszechniania oraz ułatwienie korzystania z nich i ich ponownego wykorzystywania. Otwarty dostęp przyczynia się do zwiększenia jakości, ograniczenia konieczności zbędnego powielania badań, do przyspieszenia postępu naukowego, do zwalczania oszustw w dziedzinie nauki, a także może ogólnie sprzyjać wzrostowi gospodarczemu i innowacyjności. Oprócz otwartego dostępu podejmowane są godne uznania starania w celu zapewnienia, by planowanie zarządzania danymi stało się standardową praktyką naukową, oraz w celu wspierania rozpowszechniania danych badawczych, które są możliwe do znalezienia, dostępne, interoperacyjne i możliwe do ponownego wykorzystania (zasada FAIR).

Nowa dyrektywa ma wejść w życie w czerwcu 2021 r. Państwa członkowskie mają zatem 2 lata na wdrożenie nowych przepisów i dostosowanie do nich prawa krajowego. W Polsce przyjęcie dyrektywy wiąże się z koniecznością zmiany ustawy z dnia 25 lutego 2016 r. o ponownym wykorzystywaniu informacji sektora publicznego.

Speaking at the World Economic Forum in Davos, von der Leyen said the multi-billion euro project will transform research, with scientists having a vast collection of resources on tap. “Data is a renewable resource as much as sun and wind. Every 18 months we double the amount of data we produce, 85 per cent of which is never used,” she told delegates.

Wytyczne dla wnioskodawców do uzupełnienia PLANU ZARZĄDZANIA DANYMI w projekcie badawczym

W tej części formularza pod pojęciem „dane” NCN rozumie zarówno dane zebrane i dotąd nieprzetworzone, jak i dane wytworzone i poddane analizie. Definicja ta obejmuje wszystkie możliwe formaty, zarówno cyfrowe, jak i niecyfrowe (np. próbki, wypełnione kwestionariusze, nagrania dźwiękowe, itd.).

Plan zarządzania danymi można uznać za część planu badań; jego celem jest uzupełnienie tego ostatniego o techniczny opis sposobu zarządzania danymi. NCN dopuszcza, że w ramach niektórych projektów nie będą wytwarzane, na nowo wykorzystywane, ani poddawane analizie żadne dane badawcze ani inne podobne materiały. W takich wypadkach wymagane jest jednak krótkie uzasadnienie.

W wypełnieniu poniższej części formularza pomogą Państwu pracownicy biblioteki/odpowiedniego repozytorium/działu IT Państwa instytutu lub uniwersytetu.

Pytania	Pytania pomocnicze
<p>1. Opis danych oraz pozyskiwanie lub ponowne wykorzystanie dostępnych danych</p> <p>1.1 W jaki sposób będą pozyskiwane lub wytwarzane nowe dane lub ponownie wykorzystywane dane już istniejące? Warto rozważyć następujące kwestie:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Jakie standardy, metody i oprogramowanie posłużą do pozyskiwania lub wytwarzania nowych danych? - Jakie zostaną wdrożone procesy kontroli jakości? - Jakie dane już istniejące (własne lub będące w posiadaniu strony trzeciej) zostaną ponownie wykorzystane? - W jaki sposób zostanie udokumentowane pochodzenie danych? - Jak wyglądać będzie organizacja plików i zarządzanie ich różnymi wersjami? 	<p>Prosimy o wyjaśnienie, w jaki sposób będą pozyskiwane lub wytwarzane nowe dane lub ponownie wykorzystywane dane już istniejące. Należy również pokrótce opisać ich rodzaj, np. teksty, obrazy, zdjęcia, pomiary, statystyki, próbki fizyczne czy kody. Prosimy o określenie, w jaki sposób planują Państwo kontrolować i dokumentować ich jakość i spójność: procesy kalibracji, powtórne pobieranie próbek lub ponowne wykonywanie pomiarów, standardy zapisywania/nagrywania i utrwalania danych, wykorzystanie narzuconego słownictwa, walidacja wprowadzanych danych, specjalistyczne recenzje, itd.</p>

Wymagania NCN względem danych badawczych

- 3.04.2019 – list otwarty Dyrektora Narodowego Centrum Nauki Zbigniewa Błockiego, w którym zapowiada wprowadzenie do konkursów grantowych NCN formularza, który zawierać będzie skrócony plan zarządzania danymi badawczymi (ang. data management plan)
- Plan ten ma być uzupełniony na etapie składania raportu końcowego i oceniany po zakończeniu realizacji projektu
- Zasady te zaczęły obowiązywać od czerwca 2019 roku (nabór wniosków w konkursach wrześniowych)
- Grantobiorcy, którzy otrzymali finansowanie projektów już wytwarzają dane

MOST DANYCH
MULTIDYSCYPLINARNY OTWARTY
SYSTEM TRANSFERU WIEDZY
- ETAP II: OPEN RESEARCH DATA

Rzeczpospolita
Polska

Unia Europejska
Europejski Fundusz
Rozwoju Regionalnego

Projekt
współfinansowany jest
z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego
w ramach Programu Operacyjnego Polska Cyfrowa na
lata 2014-2020

← → ↻ <https://mostwiedzy.pl/pl/> ☆ ☆ 🗑️ 👤 ⋮

czego szukasz?

wszędzie ▾ 🔍

Przeglądaj katalog wiedzy:

Infrastruktura badawcza

 Zespoły Badawcze

 Aparatura Badawcza

 Laboratoria

Punktacja ministerialna

 Czasopisma

 Wydawnictwa

 Konferencje

Działalność naukowa

 Osoby

 Projekty

 Wynalazki

Repozytoria

 Publikacje

 Repozytorium
Open Access

 Dane Badawcze

www.mostwiedzy.pl

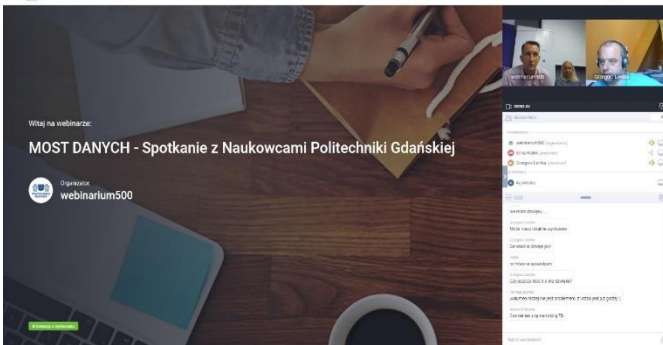
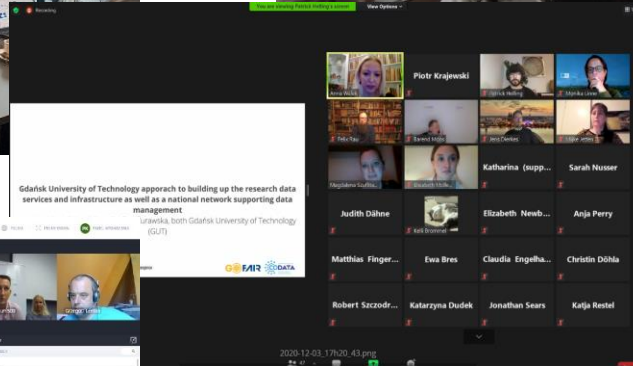

Współpraca zespołów projektowych

- Centrum Kompetencji
- Zespoły techniczne
- Zespoły merytoryczne PG, UG, GUMed

Współpraca krajowa i międzynarodowa

Roadmap towards Open Access

Leuven, 13th March 2016

This roadmap outlines the joint commitments and efforts towards open access to research results by fifty-one leading doctorate-granting universities of science and technology from twenty-six countries united within the Conference of European Schools for Advanced Engineering Education and Research ([CESAER](#)). It thus describes our contribution to the multi-actor approach to reach the important pan-European goal of full (100%) open access to all research results funded by public money - such as peer-reviewed articles, monographs, reports, conference proceedings, books, chapters, data and databases - by 2020.

The extremely quick developments in Information and Communication Technology (ICT) empower accessibility and tremendous efforts worldwide dynamically promote open access to research results. Dedicated and strong leadership and new publishing and access models are key to success. CESAER's Task Force Open Science (TFOS) promotes open access to research results by supporting our Members in open access publishing and archiving and working with initiatives and organisations that have this objective. The TFOS actively supports initiatives to use transparent business models that are based on covering the true cost of

The strong and united voice of universities
of science and technology in Europe

ADVANCING RESEARCH DATA MANAGEMENT IN UNIVERSITIES OF SCIENCE AND TECHNOLOGY

WHITE PAPER DATED 13TH FEBRUARY 2020

EUROPEAN OPEN SCIENCE CLOUD

[EOSC GOVERNANCE](#) [WORKING GROUPS](#) [FUNDING OPPORTUNITIES](#) [LIAISON PLATFORM](#) [COMMUNITIES](#) [NEWS & EVENTS](#) [ABOUT](#) [CONTACT US](#)

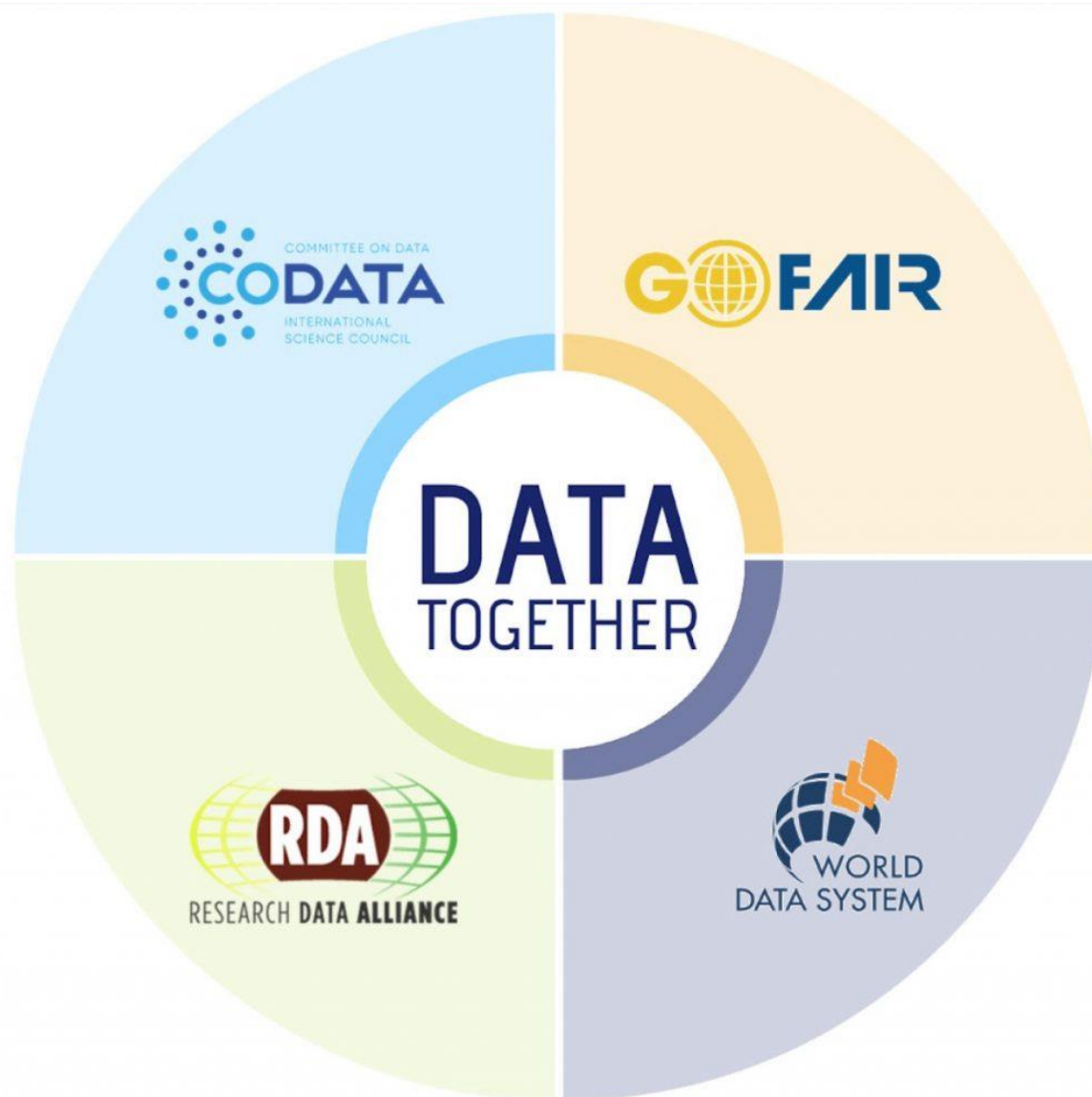
Gdańsk University of Technology

Country: **Poland**

Gdańsk University of Technology (GUT) is one of the best universities in Poland with 9 faculties, 37 fields of study, 12 disciplines, 1300 teachers and over 15k students from 70 countries. It has the right to use the prestigious logo HR Excellence in Research. GUT is the second-best research university in Poland in the competition of the Ministry of Science and Higher Education 'Initiative of Excellence - Research University'. It is strongly involved in the development of infrastructure, tools, and services for Open Science.

Website: <https://pg.edu.pl/en>

Current Implementation Networks

Home > Implementation Networks > Current Implementation Networks

- > What is an Implementation Network?
- > **Current Implementation Networks**
- > GO FAIR Today
- > How to join
- > Application form

See all of our current Implementation Networks, and the pillars in which they are active, in the overview below. But before you head over there, find out what made people join our GO FAIR initiative:

Anna Watek

Data Stewardship Competence Centers IN

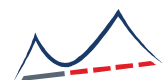
For issues as important as open research data, open science and FAIR data it is essential that you don't act by yourself. Within GO FAIR you are cooperating with each other and speaking with one common voice.

MOST WIEDZY
mostwiedzy.pl

Open Research Data

Projekt

*„MOST DANYCH. Multidyscyplinarny Otwarty System Transferu Wiedzy
– etap II: Open Research Data”*

współfinansowany jest

z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego

w ramach Programu Operacyjnego Polska Cyfrowa na lata 2014-2020

Dziękuję za uwagę